

ERLE MÄGI

EDRE JA TOLLO

ÜLETAVAD HIRME



Toimetaja: Heli Hallik
Illustraator: Jana Valge
Kujundaja ja küljendaja: Vallo Hallik

© Kõik õigused kaitstud

Teose sisu eest vastutab autor

ISBN: 978-9916-754-15-3

Pärnu, 2024

Trükk: MJ Konsult

Kirjastus Hea Tegu
www.fil.ee





SALAPÄRANE SEINATONT

Päike on loojunud ja Tollo maja värvid pole enam nõnda erksad nagu päevalguses. Öhtuhämarus muudab ka looduse pisut müstilisemaks. Roheline värvub veidi porikarva tumedamaks, kollane kaotab oma kirka sära, sinine saab salapärase kuue ja üleüldse on kõik kuidagi teistmoodi.

Rebasekutsikas Edre jalutab metsa ääres ning ei suuda otsustada, kas veeta öö looduses, või minna taadi taresse. Tema käpad on veel niisked, kuna kaasikuäärses kraavis sai terve päev üht prisket hiirt taga aetud, kahjuks tulemusetult. Kutsika kavalus vedas seekord alt. Iga kord, kui hiirepoiss rebase vaatevälja sattus, kadus ta ka sama kiirelt. Edre arvas juba, et see on mingi viirastus, mis läbi porise kraavivee justkui ta silmi petab. See olevus sulpsas imekähku ojasse tagasi just siis, kui Edre käpp juba peaaegu hiire kõrva puudutas. Kutsika mõte magajat teeselda tegi sellele väiksele tegelasele pigem nalja. Nii rumal üks hiirepoiss ka ei ole, et rebase trikke mitte läbi näha.

Veidi külmetavate käppade ja mitte kõige parema tuju tõttu otsustab Edre siiski Tollo taresse mineku kasuks, kus on alati hubane ning soe. Keskmisest tugevama tuule tõttu kiirendab ta sammu, kuid sama kiirelt see samm ka peatub. Rebane seisab kui kivikuju, kuigi tahaks oma niisket karvkatet veidikenegi raputada. Ainus, mida ta õrnalt liigutada julgeb, on silmad, et saada aru, kes on see vaikselt liikuv tume kuju Tollo maja seinal. See tondilaadne olend justkui tahaks lennata, kuid miski hoiab teda kinni. Ta lehvib ringidena, siis jälle kaob kuhugi, ilmub äkki kõrges kaares tagasi maja seinale ja nõnda kordi ning kordi järjest. Edrel hakkab ühtäkki isegi põnev, sest vaatemäng on kohati suisa tantuline. Paraku ei vähenda see aga hirmutunnet pisikesse kutsika põues. Isegi tuuleiilid on tugevamaks muutunud, nii et olukord pole kiita.

Äkki kuuleb väike rebane tuttavat heli, mis kostub ei kusagilt mujalt kui Tollo tare poolt. Edre süda rõõmustab korraks, aga võitleb jätkuvalt ka hirmuga: „Kui õige astuks sammu või kaks ...”

Juba hõikabki Tollo oma sõbralikul ja veidi kähedal häälel: „Tule nüüd ometi, kaua ma kriuksutan seda ust, tarvis määret vahele panna, krägiseb teine nii mis kole.” Edre põrnitseb kauguses taati ja lausub mõttes, et kole on hoopis minul. Kui ta vaid teaks. Samal hetkel võtab väike rebane ennast kokku, mõtleb vaid sooja ja valgust täis toa peale ning hakkab ettevaatlikult astuma. Märkamatult seisabki rebane taadi köögis, kus ta kuuleb vaid iseenda südame kloppimist. Tollo on veidi tõredas tujus, kuna lihapiirukad läksid ahjus pisut kõrbema. „Näed nüüd, jäin siin diivanil tukastama ja ei märganudki, et piirukad liiga kauaks ahju jäid. Toas on kohe kõrbelõhna tunda. Pidin selle suure akna päris lahti tegema. Ole hea, Edrekene, mine pane aken kinni, mul see vasak põlv ka veidi valutab,” jutustab Tollo. Rebane astub vaikselt tuppa, kuid

tardub poolel sammul. Aknast lehvib välja suur kardin, mis teeb maja-seinal kord ringe, kord üles-alla tuuletantsu. Väike kutsikas tunneb end kohmetuna, aga hirm on hetkega kadunud kui tina tuhka. Ta tahaks kardinat isegi kallistada, aga seekord pigem mitte, muidu arvab taadike, et kärsitu rebasepoiss on metsas kukkudes jälle pea ära põrutanud.

Edre otsustab, et sellest kõigest ta Tollole kohe ei räägi – ehk hilisõhtul unejutuks.



IGAVA TEISIPÄEVA VÕLUVÄGI

Ühel täiesti tavalisel teisipäeval tunneb väike rebane, et tahaks nagu midagi, aga ei tea, mida. Ta vaatab toas ringi, kükitab, ajab oma koonu diivani alla, et ehk leidub seal mõni kütkestav ese või mänguasi, kuid ei. Isegi kommipaberit pole, mida ajaviiteks sabaga taga ajada. Kuidas küll võib mõni päev nii igav olla? Edre nõjatub esikäppadega aknalauale, üritab end pikemaks ajada, lootes näha kaugemale ja kõrgemale. Õueski on igav teisipäev, lendab vaid üks kõhn vares, kes teeb paar kraaksatust ning kaob teadmata suunas vaateväljast.

Rebane unistas samuti lendamisest senimaani, kuni sattus suurde kimbatusse. See juhtus möödunud sügisel. Ilm oli väga tuuline. Mets kohises ja mühises nii, et isegi iseenda samme oli rebasel krabisevas lehevaibas keeruline kuulda. Oksad lendasid metsas valimata suunda. Ühel hetkel hakkas väike rebane tuulekeerises kaasa keerlema, kuni nägi enda ümber vaid tundmatuid kohti. Ta oli eksinud. Korraga tundis pisike Edre hirmu – käpakased värisesid, isegi puulatvade kiikumine tormituules kadus kuhugi, aga ei tea, kuhu. Äkitselt juhtus midagi sellist, mida poleks Edre uneski osanud näha. Isegi kõige suurem üllatus ei oleks pakkunud sellist tunnet nagu see, mis juhtus nüüd. Tollo oli metsas. Kepp käes seisis taadike veidi kühmus, kuid kindlalt rebasepoja ees ja ilma pikema jututa võttis Edre kaenlasse ning hakkas rahulikult sammul astuma. Väike rebane tundis, et ta on imekombel lennuvõime omandanud. Jalad ei puudutanud maad, samal ajal hõljus ta aeglaselt kändude ja pisikeste pöösaste kohal. Alles siis kui Tollo korra kõhatas ja



Edre oleks ehmatusest kõnevõime kaotanud, sai kutsikas aru, et lennuvõimega siin siiski pistmist ei ole.

Samm sammu haaval edasi liikudes said nad lõpuks metsasügavusest välja ja Edre võis taas omal jalal edasi liikuda.

Torm oli vaibunud ja olles päris pikalt vaikinud, alustas taadike tasasel häälel juttu: „Hirmud kipuvad tavaliselt suuremad tunduma, kui nad tegelikult on. Eks minagi kartsin poisikesena erinevaid loodusnähtusi, kuid kõige tähtsam on säilitada rahu ja mõelda, kuidas oleks antud juhul kõige mõistlikum käituda. Soovitan rahulikult hingata ning pea-aegu alati tulevad pähe head ja abistavad mõtted. Täna oli tegu täiesti tavalise sügisese ilmastikunähtusega. Tõsi on see, et mets võimendab tuulega loodushääli ja sellepärast ma sulle järele tõttasingi. Koos on ju julgem ning kodutee ei tundu liiga pikk.”

Korraga tegi rebane sellise röömuhüppe üle taadi jalgade, et Tollo jäi vaevu püsti. Edre veeres nagu õnneratas, tehes taadi tare ümber vähemalt viis tiiru. Seejärel tuuseldas laiali suure lehehunniku, mille Tollo hommikul palehigis kokku oli riisunud. Tegi veel paar uhket rebase piruetti ja hõikas viimaks: „Lõpuks ometi kodus!”

Seda sügisel olnud seiklust meenutab rebasekutsikas Edre sageli ja igavad teisipäevad muutuvadki võluvael vahvateks.

LUMEMURED RÕÕMUDEKS

Taadike Tollo on enda elus väga palju erinevaid talvesid näinud. Mõned neist joonistasid akendele nii suuri jäälilli, et mitu kuud oli keeruline pisikesest toast välja loodusesse näha. Talvetaat töötas tol ajal täistuuridel.

Iga kord kui Edre vähese lume tõttu mossitama hakkab, tuletab Tollo rebasele meelde neid jutte, mis ta enda lapsepõlve talvedest pajatanud on.

Lund oli vanasti mitmeid kordi rohkem kui tänapäeval. Hanged ulatusid sageli kõrgemale kui talumaja aknad ning sellisest nähtusest nagu tule-desäras mootoriga lumesahk ei osanud vana-aja lapsed undki näha. Lund lükati ainult labidaga. Elumajast laudani viis kitsas kõnnirada, mida mööda pererahvas loomade eest hoolitsemas käis, saatjaks vaid vöödilise kassike. Hanged olid kahel pool teed nõnda kõrged, et nende najale sai vajadusel suisa küünarnukkidega toetuda.

Linnas nende pere talviti ei käinud. Kogu toidukraam toodi keldrist ja sahvrist. Kevadet oodati pikisilmi ning suure sula ja vulisevate kevadvetega ta ühel hetkel ikka tuli ka.



Edre kuulab Tollo juttu peaaegu alati vahele segamata. Nii ka seekord. Rebaselapsele tundub, et taadi lapsepõlves liikus aeg palju aeglasmalt kui praegu. Üks talv tundus Tollo juttude põhjal nõnda pikk nagu kestaks see kolm aastat. Ei tulnud ega tulnud nendel pikkadel pimedatel öhtudel lõppu. Edrele tundub veidi hirmutav, et aeg aina lendab ja seisma ei jää kunagi. Ta hüppab ühtäkki diivanilt ning sibab oma kiirete rebase käpakestega teise toa otsa, tõmbab endale teki ümber ja vajub mõttesse. Taadike jälgib looma veidi kummalist käitumist vaikides ega sega Edre mõtlemist. Tollo teab, et vaikimine ja oma mõtetega olemine on vajalik ning tegelikult ka päris tore. Kogu aeg ei pea ilmtingimata telekas ega mõni muu särava valgusega ekraan toas taustaks käima. Loomuliku päevavalgusega tuba on väikestele kasvavatele tegelastele kõige tervislikum. Siis tulevad pähe vahvad mõtted ja tõeks see osutubki. Edre hakkab eimillestki kõlavalt naerma, vehib uhkelt sabaga ja hüüab nõnda, et laelamp väriseb: „Kähku õue! Lumi on varsti sulanud, kevad koputab peagi uksele ja viimane aeg on veel kelgumäel mõned toredad liud teha!”

Nüüd ei saa ka taadike asu. Hüppab teine juba nagu kutsikas toast välja, sest Edre unustab peaaegu alati õue minnes midagi maha. Täpselt nii juhtub ka seekord. Niipea kui Tollo koridori astub, leiab ta enda parema jala alt pisikese käpiku. Nüüd jääb üle arvata, kelle käpik see küll olla võib?

Maja tagant on kuulda vaid kelgu kihutamist õhukesel lumel ja läinud see vilgas rebane ongi. Tollo vaatab veidi kurbade silmadega räästa küljes tilkuvaid jääpurikaid, sest ootab hinges ju temagi salamisi kevadet.

SIILIPOISS KEIRO KADUNUD VENNAD

Pisike siilipoiss Keiro tunneb end veidi üksildasena. Taevas näib küll pilvitu ja helesinine, kuid Keiro meeleolu see miskipärast rõõmsamaks ei muuda. Kevade lõhna on tunda samblikus ja puutüves, metsa äärest kostub ka oja vulinat. Seesama oja, kus siil oma vendade Käiro ja Kuiroga on pärast talveunest ärkamist esimest korda nägu pesnud. Nüüd vajub väike Keiro veelgi rohkem mõttesse ja äkki ajab oma pisikesse koonu okastest välja ning saab väga hästi aru, miks see üksildustunne teda juba mitu tundi vaevanud on. Kus on Kuiro ja Käiro? Kolm venda on peaaegu alati lahutamatud. Nad teevad tavaliselt kõike koos. See mõte tundub korraga hirmutav, aga samas ka lootustandev. Vähe-malt on hea, et väike Keiro jõudis lõpuks äratundmisele, miks teda vaevab üksildustunne.

Nüüd meenuvad siilipoisile taadikese õpetussõnad, et kui olukord on täbar, siis ei tohi jääda ennast haletsema, vaid tuleb hakata tegutsema. Nõnda seabki Keiro oma sammud mööda niisket maad oja vulina suunas, kuna on üsna kindel, et leiab oma vennad sealt. Pärast talveund pole siilipoisi pea veel kuigi selge ja nõnda ta aina komistab – kord kännujuurika, kord jälle puuroika otsa. Mitte ei ole seda õiget minekut ega hoogu. Okkad seljas on päris risti-rästi ja kisivad kõndides väikest siili siia-sinna. Üks samm vasakule, teine paremale, siis jälle ette, taha ja karplauhti – nõnda kaotab siilike tasakaalu, kuid sama kiirelt ajab end oma väikestele jalgadele püsti, et vapralt jätkata teekonda. Kevadtuuled puhuvad saatjaks, õhus lendlevad mõned üksikud talvitunud

